

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๖๐ รูป มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์บทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจำนวน ๒๖๐ รูป จำแนกตาม อายุ พรรษา วุฒิการศึกษานักธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม วุฒิการศึกษาสามัญ และตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๒๖๐)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑. อายุ		
๓๑-๔๐ ปี	๘๐	๓๐.๘
๔๑-๕๐ ปี	๕๙	๒๒.๗
๕๑-๖๐ ปี	๕๘	๒๒.๓
๖๑ ขึ้นไป	๖๓	๒๔.๒
รวม	๒๖๐	๑๐๐.๐
๒. พรรษา		
๑-๕ พรรษา	๓	๑.๒
๖-๑๐ พรรษา	๔๓	๑๖.๕
๑๑-๑๕ พรรษา	๕๖	๒๑.๕
๑๖-๒๐ พรรษา	๖๒	๒๓.๘
๒๑ พรรษา ขึ้นไป	๙๖	๓๖.๙
รวม	๒๖๐	๑๐๐.๐
๓. วุฒิการศึกษานักธรรม		
นักธรรมชั้นตรี	๓๙	๑๕.๐
นักธรรมชั้นโท	๕๘	๒๒.๓
นักธรรมชั้นเอก	๑๕๕	๕๙.๖
ไม่มีวุฒินักธรรม	๘	๓.๑
รวม	๒๖๐	๑๐๐.๐
๔. วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม		
เปรียญธรรม ๑-๓	๑๕๔	๕๙.๒
เปรียญธรรม ๔-๖	๔๒	๑๖.๒
เปรียญธรรม ๗-๙	๓	๑.๒
ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม	๖๑	๒๓.๕
รวม	๒๖๐	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

(n=๒๖๐)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๕. วุฒิการศึกษาสามัญ		
ประถมศึกษา	๘๙	๓๔.๒
มัธยมศึกษา	๔๕	๑๗.๓
ปริญญาตรี	๑๐๙	๔๑.๙
ปริญญาโท	๑๑	๔.๒
ปริญญาเอก	๖	๒.๓
รวม	๒๖๐	๑๐๐.๐
๖. ตำแหน่งทางคณะสงฆ์		
เจ้าคณะตำบล	๑๓	๕.๐
เจ้าอาวาส	๘๔	๓๒.๓
อื่นๆ	๑๖๓	๖๒.๗
รวม	๒๖๐	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “บทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี” จำแนกได้ดังนี้

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๘๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘ รองลงมาคือผู้ที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๖๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๒ รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี จำนวน ๕๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๗ และน้อยที่สุดคือ ผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง ๕๑ - ๖๐ ปี จำนวน ๕๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓

พรรษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือผู้ที่มีพรรษา ๒๑ พรรษา ขึ้นไป จำนวน ๙๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๙ รองลงมาคือผู้ที่มีพรรษาระหว่าง ๑๖ - ๒๐ พรรษา จำนวน ๖๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๘ รองลงมาคือผู้ที่มีพรรษาระหว่าง ๑๑ - ๑๕ พรรษา จำนวน ๕๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕ รองลงมาคือผู้ที่มีพรรษาระหว่าง ๖ - ๑๐ พรรษา จำนวน ๔๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕ รองลงมาคือผู้ที่มีพรรษาระหว่าง ๑ - ๕ พรรษา จำนวน ๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑.๒

ระดับการศึกษานักธรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษานักธรรมเอก จำนวน ๑๕๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๖ รองลงมาคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษานักธรรมโท

จำนวน ๕๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓ รองลงมาคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษานักธรรมตรี จำนวน ๓๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๕ และน้อยที่สุดคือ ผู้ที่ไม่มีวุฒินักธรรมจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๑

ระดับการศึกษาเปรียญธรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาเปรียญธรรม ๑ - ๓ จำนวน ๑๕๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๒ รองลงมาคือ ผู้ที่ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม จำนวน ๖๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕ รองลงมาคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาเปรียญธรรม ๔ - ๖ จำนวน ๔๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒ และน้อยที่สุดคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาเปรียญธรรม ๗ - ๙ จำนวน ๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑.๒

ระดับการศึกษาสามัญ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๑๐๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๙ รองลงมาคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๘๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๒ รองลงมาคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๔๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๓ รองลงมาคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน ๑๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔.๒ และน้อยที่สุดคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน ๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒.๓

ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ผู้ที่มีตำแหน่งเลาขาน การเจ้าคณะจังหวัด เลาขานการเจ้าคณะอำเภอ เลาขานการเจ้าคณะตำบล ผู้ช่วยเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และพระลูกวัด จำนวน ๑๖๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๗ รองลงมาคือ ผู้ที่มีตำแหน่งเจ้าอาวาส จำนวน ๘๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๓ และน้อยที่สุดคือ ผู้ที่มีตำแหน่งเจ้าคณะตำบล จำนวน ๑๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕.๐

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ผลการวิเคราะห์บทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์

๔.๒.๑ การวิเคราะห์โดยรวม

การวิเคราะห์บทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวม รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวม

(n=๒๖๐)

บทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาในอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการปกครอง	๓.๘๑	๐.๘๐๘	มาก
๒. ด้านการศาสนศึกษา	๓.๗๓	๐.๘๒๑	มาก
๓. ด้านการศึกษาสงเคราะห์	๓.๖๙	๐.๘๓๗	มาก
๔. ด้านการเผยแผ่	๓.๗๕	๐.๗๙๐	มาก
๕. ด้านการสาธารณูปการ	๓.๗๔	๐.๘๙๓	มาก
๖. ด้านการสาธารณสงเคราะห์	๓.๗๘	๐.๙๒๒	มาก
รวม	๓.๗๕	๐.๗๑๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๗๕, S.D. = ๐.๗๑๑) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า บทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ในระดับมาก ทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการปกครอง ($\bar{X}$ = ๓.๘๑, S.D. = ๐.๘๐๘) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ($\bar{X}$ = ๓.๗๘, S.D. = ๐.๙๒๒) ด้านการเผยแผ่ ($\bar{X}$ = ๓.๗๕, S.D. = ๐.๗๙๐) ด้านการสาธารณูปการ ($\bar{X}$ = ๓.๗๔, S.D. = ๐.๘๙๓) ด้านการศาสนศึกษา ($\bar{X}$ = ๓.๗๓, S.D. = ๐.๘๒๑) และด้านการศึกษาสงเคราะห์ ($\bar{X}$ = ๓.๖๙, S.D. = ๐.๘๓๗)

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐ
กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี
จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการปกครอง

(n=๒๖๐)

ลำดับ	การปกครอง	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการออกระเบียบปฏิบัติของศิษย์วัด และผู้อาศัยในวัด	๓.๘๘	๐.๙๕๙	มาก
๒.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการแต่งตั้งคณะกรรมการวัด	๓.๘๒	๐.๙๖๔	มาก
๓.	สำนักงานพระพุทธศาสนาได้มีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการวางแผนการดำเนินงานและจัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาวัดประจำปี	๓.๘๕	๐.๙๗๑	มาก
๔.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดสวัสดิการภายในวัดให้แก่พระภิกษุสามเณร และบุคลากรภายในวัด	๓.๗๕	๑.๐๓๖	มาก
๕.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดทำทะเบียนประวัติพระภิกษุสามเณร และบุคลากรภายในวัด	๓.๗๗	๐.๙๖๗	มาก
รวม		๓.๘๑	๐.๘๐๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =๓.๘๑, S.D. = ๐.๘๐๘)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการออกระเบียบปฏิบัติของศิษย์วัด และผู้อาศัยในวัดเป็นลำดับสูงสุด ($\bar{x}$ =๓.๘๘, S.D. =๐.๙๕๙) รองลงมาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนาได้มีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการวางแผนการดำเนินงานและจัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาวัดประจำปี ($\bar{x}$ =๓.๘๕, S.D. =๐.๙๗๑) รองลงมาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการแต่งตั้งคณะกรรมการวัด ($\bar{x}$ =๓.๘๒, S.D. =๐.๙๖๔) รองลงมาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดทำทะเบียนประวัติพระภิกษุ

สามเณร และบุคลากรภายในวัด ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.567) และระดับสุดท้ายคือ สำนักงานพระพุทธศาสนาที่มีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดสวัสดิการภายในวัดให้แก่พระภิกษุสามเณร และบุคลากรภายในวัด ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.648)

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการศาสนศึกษา

(n=260)

ลำดับ	ด้านการศาสนศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมในวัด	3.77	0.583	มาก
๒.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการมอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร ที่สอบผ่านการศึกษาในแต่ละระดับชั้น	3.66	1.041	มาก
๓.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดพระภิกษุไปอบรมศีลธรรมแก่ครูนักเรียนในสถานศึกษา และประชาชนตามหน่วยงานต่าง ๆ	3.74	0.558	มาก
๔.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดสอนธรรมศึกษาให้แก่นักเรียนประชาชน ภายในวัด	3.77	1.001	มาก
๕.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดห้องสมุดทางพระพุทธศาสนาในวัดไว้ให้บริการแก่พระภิกษุ สามเณร ประชาชน	3.69	1.115	มาก
	รวม	3.73	0.821	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการศาสนศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D.=0.821)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดสอนธรรมศึกษาให้แก่นักเรียน ประชาชน ภายในวัด เป็นลำดับสูงสุด ($\bar{X}=3.77$, S.D. =1.001) รองลงมาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมในวัด ($\bar{X}=3.77$, S.D. =0.983) รองลงมาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดพระภิกษุไปอบรมศีลธรรมแก่ครูนักเรียนในสถานศึกษา และประชาชนตามหน่วยงานต่าง ๆ ($\bar{X}=3.74$, S.D. =0.998) รองลงมาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดห้องสมุดทางพระพุทธศาสนาในวัดไว้ให้บริการแก่พระภิกษุ สามเณร ประชาชน ($\bar{X}=3.69$, S.D. =1.115) และระดับสุดท้ายคือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการมอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร ที่สอบผ่านการศึกษาในแต่ละระดับชั้น ($\bar{X}=3.66$, S.D. =1.041)

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐ
กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี
จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการศึกษาสงเคราะห์

(n=๒๖๐)

ลำดับ	ด้านการศึกษาสงเคราะห์	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะ สงฆ์ในการช่วยพัฒนาสถานศึกษาของรัฐและ เอกชน	๓.๗๓	๐.๙๗๐	มาก
๒.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะ สงฆ์ในการจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมเพื่อ ส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุและสามเณร	๓.๘๐	๐.๙๔๖	มาก
๓.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะ สงฆ์ในการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาเฉพาะ บุคคลผู้กำลังศึกษาที่มีความเดือดร้อน	๓.๖๔	๑.๐๘๗	มาก
๔.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะ สงฆ์ในการประสานการจัดหางบประมาณในการ สร้างอาคารเรียน/ห้องเรียน/ห้องจริยศึกษา	๓.๗๐	๑.๐๔๐	มาก
๕.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะ สงฆ์ในการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาแก่เด็ก และเยาวชนทุกระดับชั้น	๓.๖๐	๑.๐๘๑	มาก
	รวม	๓.๖๙	๐.๘๓๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วม
ในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการศึกษา
สงเคราะห์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๖๙, S.D.=๐.๘๓๗)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการ
จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมเพื่อส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุและสามเณร เป็นลำดับสูงสุด
($\bar{X}$ =๓.๘๐, S.D. = ๐.๙๔๖) รองลงมาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการช่วย
พัฒนาสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ($\bar{X}$ =๓.๗๓, S.D.=๐.๙๗๐) รองลงมาคือ สำนักงาน
พระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการประสานการจัดหางบประมาณในการสร้างอาคารเรียน/

ห้องเรียน/ห้องจริยศึกษา ($\bar{X}=3.70$, S.D. = 1.040) รองลงมาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนาที่มีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาเฉพาะบุคคลที่กำลังศึกษาที่มีความเดือดร้อน ($\bar{X}=3.64$, S.D. = 1.087) และระดับสุดท้ายคือ สำนักงานพระพุทธศาสนาที่มีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดตั้งทุนสงเคราะห์การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนทุกระดับชั้น ($\bar{X}=3.60$, S.D. = 1.081)

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี **ด้านการเผยแผ่**

(n=260)

ลำดับ	ด้านการเผยแผ่	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.	สำนักงานพระพุทธศาสนาที่มีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการแนะนำสั่งสอนอบรมประชาชนให้เข้าใจในศาสนพิธี	3.87	0.966	มาก
๒.	สำนักงานพระพุทธศาสนาที่มีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการอบรมพระสงฆ์สามเณรให้รู้จักวิธีการเผยแผ่ธรรมะโดยการจัดให้มีการเทศน์บรรยายในวันสำคัญทางศาสนา	3.78	1.007	มาก
๓.	สำนักงานพระพุทธศาสนาที่มีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดหาหนังสือ การไหว้พระสวดมนต์เพื่อผู้รักาศิล ฝั่งธรรมได้ท่องได้ อ่านตามควรแต่โอกาส	3.75	0.953	มาก
๔.	สำนักงานพระพุทธศาสนาที่มีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดให้มีกิจกรรมการบำเพ็ญกุลในวันสำคัญ เช่น การหล่อเทียนเข้าพรรษา วันวิสาขบูชา เป็นต้น	3.76	0.989	มาก
๕.	สำนักงานพระพุทธศาสนาที่มีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดให้มีธรรมทูตหรือธรรมจาริกอบรมสั่งสอนประชาชนตามกาลสมควร	3.61	1.036	มาก
	รวม	3.75	0.990	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการเผยแผ่โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.75$, $S.D.=0.750$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการแนะนำสั่งสอนอบรมประชาชนให้เข้าใจในศาสนพิธี เป็นลำดับสูงสุด ($\bar{x}=3.87$, $S.D.=0.566$) รองลงมาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการอบรมพระสงฆ์สามเณรให้รู้จักวิธีการเผยแผ่ธรรมะโดยการจัดให้มีการเทศน์บรรยายในวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{x}=3.78$, $S.D.=1.007$) รองลงมาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดให้มีกิจกรรมการบำเพ็ญกุศลในวันสำคัญ เช่น การหล่อเทียนเข้าพรรษา วันวิสาขบูชา เป็นต้น ($\bar{x}=3.76$, $S.D.=0.585$) รองลงมาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดหาหนังสือการไหว้พระสวดมนต์เพื่อผู้รักษาศีล ฟังธรรมได้ท่องได้ อ่านตามควรแต่โอกาส ($\bar{x}=3.75$, $S.D.=0.553$) และระดับสุดท้ายคือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดให้มีธรรมทูตหรือธรรมจาริกอบรมสั่งสอนประชาชนตามกาลสมควร ($\bar{x}=3.61$, $S.D.=1.036$)

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐ
กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี
จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการสาธารณูปการ

(n=๒๖๐)

ลำดับ	ด้านการสาธารณูปการ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการวางแผนในการก่อสร้างอาคารเสนาสนะภายในวัด	๓.๗๔	๑.๐๕๐	มาก
๒.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการควบคุมดูแลการก่อสร้างโดยส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในความเป็นไทย	๓.๗๓	๑.๐๑๓	มาก
๓.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการก่อสร้างเสนาสนะด้วยการขอเงินงบประมาณอุดหนุนจากทางราชการ	๓.๖๓	๑.๑๗๔	มาก
๔.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดงานเพื่อหารายได้บำรุงวัด	๓.๗๓	๑.๑๒๗	มาก
๕.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการดูแลซ่อมแซมและปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุภายในวัดที่ชำรุดทรุดโทรม	๓.๘๕	๐.๙๙๓	มาก
	รวม	๓.๗๔	๐.๘๙๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการสาธารณูปการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =๓.๗๔, S.D.=๐.๘๙๓)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการดูแลซ่อมแซมและปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุภายในวัดที่ชำรุดทรุดโทรม เป็นลำดับสูงสุด ($\bar{x}$ =๓.๘๕, S.D.=๐.๙๙๓) รองลงมาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการวางแผนในการก่อสร้างอาคารเสนาสนะภายในวัด ($\bar{x}$ = ๓.๗๔, S.D.=๑.๐๕๐) รองลงมาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดงานเพื่อหารายได้บำรุงวัด ($\bar{x}$ =๓.๗๓, S.D.=๑.๑๒๗) รองลงมาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการควบคุมดูแลการก่อสร้างโดย

ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในความเป็นไทย ($\bar{X}$ = ๓.๗๓, S.D. = ๑.๐๑๓) และระดับสุดท้ายคือ สำนักงานพระพุทธศาสนาที่มีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการก่อสร้างเสนาสนะด้วยการขอเงินงบประมาณอุดหนุนจากทางราชการ ($\bar{X}$ = ๓.๖๓, S.D. = ๑.๑๗๔)

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการสาธารณสงเคราะห์

(n=๒๖๐)

ลำดับ	ด้านการสาธารณสงเคราะห์	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการช่วยเหลือสถานพยาบาลในเขตชุมชนใกล้วัด	๓.๖๘	๑.๐๖๖	มาก
๒.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการตั้งศูนย์ป้องกันยาเสพติดให้โทษ	๓.๘๑	๑.๐๗๐	มาก
๓.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการช่วยเหลือให้คำแนะนำตามหลักศาสนาแก่บุคคลที่มีความเดือดร้อนหรือมีทุกข์	๓.๘๙	๑.๐๘๒	มาก
๔.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการดำเนินกิจการสาธารณสงเคราะห์ด้วยการพัฒนา สร้างถนน ขุดลอกคูคลอง เป็นต้น	๓.๖๕	๑.๑๓๔	มาก
๕.	สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ	๓.๘๖	๑.๐๒๗	มาก
	รวม	๓.๗๘	๐.๙๒๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการสาธารณสงเคราะห์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๗๘, S.D. = ๐.๙๒๒)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการช่วยเหลือให้คำแนะนำตามหลักศาสนาแก่บุคคลที่มีความเดือดร้อนหรือมีทุกข์ เป็นลำดับสูงสุด ($\bar{X}$ = ๓.๘๙, S.D. = ๑.๐๘๒) รองลงมาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการ

ช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 1.027) รองลงมาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนา
มีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการตั้งศูนย์ป้องกันยาเสพติดให้โทษ ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 1.070) รองลงมา
คือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการช่วยเหลือสถานพยาบาลในเขตชุมชนใกล้
วัด ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 1.066) และระดับสุดท้ายคือ สำนักงานพระพุทธศาสนามีส่วนร่วมกับคณะ
สงฆ์ในการดำเนินกิจการสาธารณสงเคราะห์ด้วยการพัฒนา สร้างถนน ขุดลอกคูคลอง เป็นต้น
($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 1.134)

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน ทราบถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกันทราบถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกันทราบถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกันทราบถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มีระดับวุฒิการศึกษานักธรรมต่างกันทราบถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมต่างกันทราบถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มีระดับวุฒิการศึกษาเปรียญธรรมต่างกันทราบถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาเปรียญธรรมต่างกันทราบถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

จากตารางที่ ๔.๑๓ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มีระดับวุฒิการศึกษาสามัญต่างกันทราบถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการศึกษาสงเคราะห์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สำหรับด้าน อื่น ๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น จึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Lest Significant Different: LSD) ดังตารางที่ ๔.๑๔

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ

ด้านการศึกษาสงเคราะห์

(n=๒๖๐)

วุฒิการศึกษาสามัญ	$\bar{X}$	วุฒิการศึกษาสามัญ				
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
		๓.๕๑	๓.๙๕	๓.๗๑	๓.๗๓	๔.๒๗
ประถมศึกษา	๓.๕๑	-	-๐.๔๔*	-๐.๒	-๐.๒๒	-๐.๗๖*
มัธยมศึกษา	๓.๙๕	-	-	๐.๒๔	๐.๒๒	-๐.๓๒
ปริญญาตรี	๓.๗๑	-	-	-	-๐.๒	-๐.๕๖
ปริญญาโท	๓.๗๓	-	-	-	-	-๐.๕๔
ปริญญาเอก	๔.๒๗	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า พระสงฆ์ที่มีระดับวุฒิการศึกษาประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการศึกษาสงเคราะห์น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีระดับวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา และพระสงฆ์ที่มีระดับวุฒิการศึกษาปริญญาเอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F-test โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์ต่างกันทราบถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษา สงเคราะห์ ด้านการสาธารณูปการ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ สำหรับด้านการเผยแผ่ พบว่าไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น จึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Lest Significant Different: LSD) ดังตารางที่ ๔.๑๖ – ๔.๒๑

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ โดยรวม

(n=๒๖๐)

ตำแหน่งทางคณะสงฆ์	$\bar{X}$	ตำแหน่งทางคณะสงฆ์		
		เจ้าคณะตำบล	เจ้าอาวาส	อื่นๆ
		๓.๗๘	๓.๔๕	๓.๙๐
เจ้าคณะตำบล	๓.๗๘	-	๐.๓๓	-๐.๑๒
เจ้าอาวาส	๓.๔๕	-	-	-๐.๔๕*
อื่นๆ	๓.๙๐	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งเจ้าอาวาส มีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยภาพรวมน้อยกว่า พระสงฆ์ที่มี ตำแหน่งเลขานุการเจ้าคณะจังหวัด เลขานุการเจ้าคณะอำเภอ เลขานุการเจ้าคณะตำบล ผู้ช่วยเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และพระลูกวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านการปกครอง (n=๒๖๐)

ตำแหน่งทางคณะสงฆ์	$\bar{X}$	ตำแหน่งทางคณะสงฆ์		
		เจ้าคณะตำบล	เจ้าอาวาส	อื่นๆ
		๓.๗๘	๓.๕๐	๓.๙๘
เจ้าคณะตำบล	๓.๗๘	-	๐.๒๘	-๐.๒
เจ้าอาวาส	๓.๕๐	-	-	-๐.๔๘*
อื่นๆ	๓.๙๘	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งเจ้าอาวาส มีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการปกครองน้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งเลขานุการเจ้าคณะจังหวัด เลขานุการเจ้าคณะอำเภอ เลขานุการเจ้าคณะตำบล ผู้ช่วยเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และพระลูกวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านการศาสนศึกษา (n=๒๖๐)

ตำแหน่งทางคณะสงฆ์	$\bar{X}$	ตำแหน่งทางคณะสงฆ์		
		เจ้าคณะตำบล	เจ้าอาวาส	อื่นๆ
		๓.๗๗	๓.๓๘	๓.๙๐
เจ้าคณะตำบล	๓.๗๗	-	๐.๓๙	-๐.๑๓
เจ้าอาวาส	๓.๓๘	-	-	-๐.๕๒*
อื่นๆ	๓.๙๐	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งเจ้าอาวาส มีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการศาสนศึกษาต่ำกว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งเลขานุการเจ้าคณะจังหวัด เลขานุการเจ้าคณะอำเภอ เลขานุการเจ้าคณะตำบล ผู้ช่วยเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และพระลูกวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ด้านการศึกษาสงเคราะห์

(n=๒๖๐)

ตำแหน่งทางคณะสงฆ์	$\bar{X}$	ตำแหน่งทางคณะสงฆ์		
		เจ้าคณะตำบล	เจ้าอาวาส	อื่นๆ
		๓.๖๓	๓.๔๐	๓.๘๕
เจ้าคณะตำบล	๓.๖๓	-	๐.๒๓	-๐.๒๒
เจ้าอาวาส	๓.๔๐	-	-	-๐.๔๕*
อื่นๆ	๓.๘๕	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งเจ้าอาวาส มีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการศึกษาสงเคราะห์น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งเลขานุการเจ้าคณะจังหวัด เลขานุการเจ้าคณะอำเภอ เลขานุการเจ้าคณะตำบล ผู้ช่วยเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และพระลูกวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ด้านการสาธารณูปการ

(n=๒๖๐)

ตำแหน่งทางคณะสงฆ์	$\bar{X}$	ตำแหน่งทางคณะสงฆ์		
		เจ้าคณะตำบล	เจ้าอาวาส	อื่นๆ
		๔.๐๐	๓.๔๓	๓.๘๗
เจ้าคณะตำบล	๔.๐๐	-	๐.๕๗*	๐.๑๓
เจ้าอาวาส	๓.๔๓	-	-	-๐.๔๔*
อื่นๆ	๓.๘๗	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งเจ้าคณะตำบล มีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการสาธารณูปการมากกว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งเจ้าอาวาส พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งเจ้าอาวาส มีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการสาธารณูปการน้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งเลขานุการเจ้าคณะจังหวัด เลขานุการเจ้าคณะอำเภอ เลขานุการเจ้าคณะตำบล ผู้ช่วยเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และพระลูกวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามตำแหน่งทางคณะสงฆ์ด้านการสาธารณสงเคราะห์

(n=๒๖๐)

ตำแหน่งทางคณะสงฆ์	$\bar{X}$	ตำแหน่งทางคณะสงฆ์		
		เจ้าคณะตำบล	เจ้าอาวาส	อื่นๆ
		๓.๖๖	๓.๓๗	๔.๐๐
เจ้าคณะตำบล	๓.๖๖	-	๐.๒๙	-๐.๓๔
เจ้าอาวาส	๓.๓๗	-	-	-๐.๖๓*
อื่นๆ	๔.๐๐	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งเจ้าอาวาส มีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ด้านการสาธารณสงเคราะห์น้อยกว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งเลขานุการเจ้าคณะจังหวัด เลขานุการเจ้าคณะอำเภอ เลขานุการเจ้าคณะตำบล ผู้ช่วยเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และพระลูกวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๒ สรุปได้ว่าพระสงฆ์ที่มีอายุต่างกันทราบถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกันทราบถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมต่างกันทราบถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาเปรียญธรรมต่างกันทราบถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐาน

พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกันทราบถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกันจึงยอมรับสมมติฐาน

พระสงฆ์ที่มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์ต่างกันทราบถึงบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี แตกต่างกันจึงยอมรับสมมติฐาน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี

ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ดังนี้

๔.๔.๑ ดานการปกครอง

ปัญหา อุปสรรค

การปกครองยังมีปัญหามาก โดยเฉพาะจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งผู้บริหารคณะสงฆ์จังหวัดปราจีนบุรี ยังไม่สามารถจะดูแลได้ทั่วถึงมากนัก และจะเห็นได้ ว่าการมีส่วนร่วมในด้านการปกครองต่าง ๆ เช่น การร่วมประชุมของระดับพระสังฆาธิการ การประสานงานรับรู้ในการบริหารงานคณะสงฆ์ การประสานงานในด้านจัดทำระเบียบพระภิกษุและการร่วมวางแผนการดำเนินงานและจัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาวัดประจำปี ทำให้ไม่สามารถที่จะดูแลพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

องค์กรภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปราจีนบุรี ควรเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนผู้บริหารคณะสงฆ์จังหวัดปราจีนบุรีในเรื่องปกครองดูแล บังคับบัญชาพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ มติ และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

๔.๔.๒ ด้านศาสนศึกษา

ปัญหา อุปสรรค

ปัญหาการขาดทุนเล่าเรียน ยังเป็นปัญหาต่อเนื่องจากความยากจน และนำไปสู่การขาด การเหลียวแลจากภาครัฐในการจัดการหาทุนเล่าเรียน มีผลกระทบไปถึงผู้ปกครองที่จะให้บุตรเล่าเรียนไปจนถึงระดับปริญญา เมื่อผู้ปกครองอ่อนแอเพราะความยากจนจึงหวังพึ่งองค์กรทางศาสนา ทางคณะสงฆ์เองก็มีผลกระทบจากงบประมาณด้านการศึกษาจากภาครัฐเช่นกัน การจัดการศึกษาในโรงเรียนปริยัติธรรม จึงมีความสำคัญเช่นเดียวกันกับทางภาครัฐที่จัดให้ชาวบ้าน โดยเฉพาะเมื่อผู้ปกครองได้ส่งบุตรหลานมาบวชให้การศึกษา หวังว่าจะให้บุตรได้เล่าเรียนสูง ๆ ต่อไป แต่ปัญหาคือทุนการศึกษาไม่มี องค์กรคณะสงฆ์จึงไม่สามารถจัดหาทุนทรัพย์แก่พระภิกษุสามเณรได้ จึงทำให้สถานศึกษาต่าง ๆ ของคณะสงฆ์จังหวัดปราจีนบุรี ขาดแคลนทุนทรัพย์อย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

จัดให้มีกองทุนส่งเสริมทางด้านการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร

๔.๔.๓ ด้านการศึกษาสงเคราะห์

ปัญหา อุปสรรค

โดยภาพรวมในจังหวัดปราจีนบุรี การจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมในเขตพื้นที่มีน้อยมาก พระภิกษุและสามเณรจึงไม่มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนได้อย่างเต็มที่นัก ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน การกุศลของวัดเพื่อสงเคราะห์เด็กและเยาวชน หรือแม้แต่การจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์แก่เด็กและเยาวชน การจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ในจังหวัดปราจีนบุรี ยังขาดแคลนผู้สนับสนุนในด้านปัจจัยและบุคลากรในการดำเนินการสงเคราะห์ จึงมีน้อยค่อนข้างจำกัด เรื่องงบประมาณมาก

ข้อเสนอแนะ

องค์กรภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปราจีนบุรีควรรหาผู้สนับสนุนด้านปัจจัย เงินทุน และอุปกรณ์ด้านส่งเสริมการศึกษาให้แก่พระภิกษุ สามเณร เด็ก และเยาวชน

๔.๔.๔ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ปัญหา อุปสรรค

ในส่วนที่ให้ความเห็นของพระสังฆาธิการ ปฏิบัติงานได้ไม่มากนักในเรื่องการอบรมพระภิกษุสามเณรให้มีสมณสัญญาและการอบรมในพระธรรมวินัย จรรยา มารยาท การปฏิบัติเกี่ยวกับศาสนพิธี ขาดการทำวัตรสวดมนต์ในเมื่อพ้นการจำพรรษาแล้ว ดังจะเห็นได้ทั่ว ๆ ไปของวัดในเขตพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี การเผยแผ่ธรรมะ โดยการจัดให้มีการเทศนา หรือแม้แต่การบรรยายธรรมในวันสำคัญทางศาสนามีน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ระยะเวลาที่ผ่านไปทางผู้บริหารกิจการคณะสงฆ์ไม่สามารถจัดการบริหารได้อย่างเต็มที่ ในการเผยแผ่หลักธรรม คือการจัดการเทศนา อบรมสั่งสอนประชาชนให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาพระพุทธศาสนาได้

ข้อเสนอแนะ

องค์กรภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปราจีนบุรี ควรร่วมกับทางคณะสงฆ์จัดให้มีการเทศนา อบรมสั่งสอนประชาชนทั่วไปจัดให้มีธรรมทูตหรือธรรมจาริกอบรมสั่งสอนประชาชนตามกาลสมควร

๔.๔.๕ ด้านการสาธารณูปการ

ปัญหา อุปสรรค

ในส่วนที่แสดงความคิดเห็น พบว่า การพัฒนาวัด การก่อสร้างศาสนวัตถุ การดูแลซ่อมแซมและปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุภายในวัดที่ชำรุดทรุดโทรมยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ

ข้อเสนอแนะ

ต้องอาศัยความร่วมมือขององค์กรภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปราจีนบุรีกับประชาชนและพลังศรัทธาจากพุทธศาสนิกชน

๔.๔.๖ ด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์

ปัญหา อุปสรรค

จากการสังเกตดูในพื้นที่ในจังหวัดปราจีนบุรีก็จะมีภยธรรมชาติน้ำท่วมแต่ไม่ถึงกับรุนแรงและก็ประสบปัญหาทุกปี ดังนั้นการช่วยเหลือผู้ประสบภยธรรมชาติดูอยู่ในระดับน้อย การช่วยเหลือ เกื้อกูลกิจการของผู้อื่น ซึ่งเป็นไปเพื่อการสาธารณสุขประโยชน์จึงมีน้อย อาจเป็นเพราะคนชรา คน พิการ และผู้ประสบภยพิบัติต่าง ๆ ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยราชการบ้างแล้ว ประเด็นการป้องกันยาเสพติดให้โทษ บางวัดไม่ได้ตระหนักในเรื่อง เนื่องจากเจ้าอาวาส ไม่ใส่ใจในเรื่องดังกล่าว ทำให้เกิดความเสียหายต่อวงการคณะสงฆ์

ข้อเสนอแนะ

องค์กรภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปราจีนบุรี ต้องเข้ามามีบทบาทเข้ามาดูแลสถานที่วัดให้ปราศจากอบายมุขและยาเสพติด

๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์บุคคลเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทั้ง ๖ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านการปกครอง

การปกครองของคณะสงฆ์นั้น มีการประชุมกันเนื่องนิตยตามมติของมหาเถรสมาคม มีการตรวจเยี่ยมสำนักงานเจ้าคณะอำเภอ มีการประชุมระดับเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาสโดยให้พระสงฆ์ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ พร้อมด้วยประชาชน เพราะพระสงฆ์ไม่ได้ปกครองแต่คณะสงฆ์เท่านั้น ต้องเอื้ออาทรไปถึงประชาชนที่อยู่ในขอบเขตจังหวัดของตัวด้วยความวิริยะอุตสาหะด้วยความพากเพียร^๑ เมื่อมีอธิการเกิดขึ้นก็ให้ดูแล การปกครองจะใช้นิติศาสตร์นำรัฐศาสตร์ไม่ได้ “รัฐศาสตร์ของคณะสงฆ์เรานั้นเหมือนพ่อกับแม่ พี่กับน้อง ศิษย์กับอาจารย์ เพราะว่าพระพุทธเจ้าท่านถือพระวินัยเป็นหลัก กฎหมายว่าตามทีหลัง” ทุกแห่งทุกที่มีปัญหาเพียงแต่ว่าจะมีมากหรือน้อย^๒

๒. ด้านการศึกษา

การศึกษาของพระสงฆ์ในตำบลก็จะมีการศึกษาพระปริยัติธรรม โดยนำพระภิกษุในตำบลมาศึกษาร่วมกันมีการออกค่าอุปกรณ์ทุกอย่าง มีการมอบทุนการศึกษา มีการฉลองให้แก่พระสงฆ์ที่สอบนักธรรม บาลีได้^๓ ให้การศึกษาอบรมทั้งนักธรรม-บาลี และบาลีแผนใหม่เรียกว่า

^๑สัมภาษณ์พระราชภัทรธาดา (ประเทือง กิตติสทโท), เจ้าคณะจังหวัดปราจีนบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๕.

^๒สัมภาษณ์พระครูสิริพัฒน์โสภณ (ประเสริฐ จิตธมโม), เจ้าคณะอำเภอเมืองปราจีนบุรี, ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕.

^๓สัมภาษณ์พระครูปลัดจรัสเดช จิตตสุโก, เจ้าคณะตำบลเนินหอม เขต ๓, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๕.

มัธยมศึกษา ยังมีพระสงฆ์บางส่วนบางรูปก็ไปเรียน กศน. มีการสอบนักธรรม บาลี พระสงฆ์ต้องมีความรู้ความสามารถควบคู่กันไป

๓. ด้านการศึกษาสงเคราะห์

การศึกษาสงเคราะห์เป็นงานที่พระสงฆ์มีโอกาสช่วยพัฒนาบ้านเมือง กิจกรรมที่ส่งเสริมควรจัดให้มีโรงเรียนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรมบาลีและสามัญสำหรับพระภิกษุสงฆ์ สามเณร ซึ่งเท่ากับเป็นการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธศาสนา การเผยแพร่ศาสนธรรมของคณะสงฆ์ ตามพระธรรมวินัยสืบทอดพระพุทธศาสนาโดยตรง คือ ๑)สอนให้คนเว้นจากความชั่ว ๒)แนะนำสั่งสอนให้ตั้งอยู่ในความดี ๓)อนุเคราะห์ปรรณาคี ๔)ให้ได้ฟังได้รู้สิ่งที่ไม่เคยรู้ไม่เคยฟัง ๕)ชี้แจงอธิบายทำสิ่งที่เคยฟังแล้วให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ๖)บอกทางสวรรค์ สอนวิชาดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จใน ชีวิต^๕ คณะสงฆ์ในจังหวัดปราจีนบุรีได้มีการใส่ใจกับเรื่องสอนธรรมศึกษาในโรงเรียน มีการส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม^๖

๔. ด้านการเผยแพร่

การศึกษาตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาแล้วปฏิบัติตาม คณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ได้มีบทบาทในการปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ชาวบ้าน เป็นครูพระสอนศีลธรรมตามสถาบันการศึกษาต่างๆ และเผยแพร่หลักธรรม ตามหลักพระพุทธศาสนา^๗ มีการส่งพระไปสอนศีลธรรมในโรงเรียน และมีการส่งสอบธรรมศึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียน พร้อมคณะครูอาจารย์ และประชาชนทั่วไป และมีการจัดปฏิบัติธรรมที่วัดทุกวันอาทิตย์ มีการเทศนาอบรมสั่งสอนให้ประชาชนที่มาประพฤติธรรม^๘

๕. ด้านการสาธารณูปการ

การสาธารณูปการวัดได้มีการก่อสร้าง พัฒนาศาสนวัตถุที่เป็นเอกลักษณ์ไว้ซึ่งความเป็นพุทธกับความเป็นไทย ในเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไว้ เพราะวัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตของปวงชนชาวไทย การสาธารณสงเคราะห์วัดและเจ้าอาวาสวัดต่างๆ ได้จัดกิจกรรมของวัดเป็นระเบียบเรียบร้อยให้ความสะดวกตามสมควรแก่พุทธศาสนิกชนในการบำเพ็ญกุศล^๙ การสาธารณูปการ วัดเป็นบทเรียน

^๕สัมภาษณ์พระราชภัทรธาดา (ประเทือง กิตติสพโท), เจ้าคณะจังหวัดปราจีนบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๕.

^๖สัมภาษณ์บงอร วิลาวลย์, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๕.

^๗สัมภาษณ์ธนูศร ตาสระคู, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปราจีนบุรี, ๒๒ กันยายน ๒๕๕๕.

^๘สัมภาษณ์บงอร วิลาวลย์, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๕.

^๙สัมภาษณ์พระครูปลัดจรัสเดช จิตตสุโก,เจ้าคณะตำบลเนินหอม เขต ๓, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๕.

^{๑๐}สัมภาษณ์บงอร วิลาวลย์, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๕.

ชีวิตของประชาชน วัดต้องอยู่ในลักษณะ “ปกครองดีเด่น เน้นการศึกษา พัฒนาคุณธรรม สร้างสรรค์ บุคลากร สาธารณูปการ” เป็นกุศโลบายหรือสโลแกนคำขวัญของคณะสงฆ์จังหวัดปราจีนบุรี^{๑๐}

๖. ด้านการสาธารณสงเคราะห์

ด้านสาธารณสงเคราะห์ก็มีการช่วยเหลือวัดในเขตการปกครอง เช่น การสร้างสะพาน ส่วนหน่วยงานภาครัฐได้เข้ามามีส่วนช่วยในเรื่องของพระธรรมทูต พระเผยแผ่ เรื่องการเผยแผ่ การสาธารณูปการต่างๆ ภาครัฐก็เข้ามาช่วยเหลือจะเข้ามาร่วมมาดูแลความพร้อม^{๑๑} สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปราจีนบุรี ได้มีส่วนร่วมกับคณะสงฆ์ในการจัดงานเทศกาลมาฆบูชาที่มีศรีปราจีน ทุกๆปี ได้แก่การระดมหน่วยงานระดมบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา แต่งตั้งกรรมการช่วยเหลืองานให้เกิดขึ้นได้และเพื่อความเรียบร้อย หรือการร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา^{๑๒}

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ ทำให้ทราบระดับบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาจากพระสงฆ์ที่จำพรรษาอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี เป็นพระสงฆ์ที่ใช้ในการศึกษา เพราะพระสงฆ์ในพื้นที่คือผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมโดยตรง และได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของตลอดทั้งประชาชนเพื่อให้ได้ทราบถึงข้อเท็จจริงในการดำเนินงานอย่างตรงไปตรงมา ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ใน ๖ ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ และ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ซึ่งจากการศึกษาพบว่า

ด้านการปกครอง จากการศึกษาพบว่า การปกครองยังมีปัญหามาก โดยเฉพาะจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งผู้บริหารคณะสงฆ์จังหวัดปราจีนบุรี ยังไม่สามารถจะดูแลได้ทั่วถึงมากนัก และจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมในด้านการปกครองต่าง ๆ เช่น การร่วมประชุมของระดับพระสังฆาธิการ การ

^{๑๐}สัมภาษณ์พระราชภัทรธาดา (ประเทือง กิตติสัทโท), เจ้าคณะจังหวัดปราจีนบุรี, ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๕.

^{๑๑}สัมภาษณ์พระครูสิริพัฒนโสภณ (ประเสริฐ จิตธมโม), เจ้าคณะอำเภอเมืองปราจีนบุรี, ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๑๒}สัมภาษณ์อรุณ พุมเพรา, รองผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี, ๓ ตุลาคม ๒๕๕๕.

ประสานงานรับรู้ในการบริหารงานคณะสงฆ์ การประสานงานในด้านจัดทำระเบียบพระภิกษุและการร่วมวางแผนการดำเนินงานและจัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาวัดประจำปี ทำให้ไม่สามารถที่จะดูแลพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบได้อย่างถูกต้องด้านการศึกษาจากการศึกษาพบว่าปัญหาการขาดทุนเล่าเรียน ทุนการศึกษามีไม่เพียงพอ องค์การคณะสงฆ์จึงไม่สามารถจัดหาทุนทรัพย์แก่พระภิกษุสามเณรได้ จึงทำให้สถานศึกษาต่าง ๆ ของคณะสงฆ์จังหวัดปราจีนบุรี ขาดแคลนทุนทรัพย์อย่างมาก

ด้านการศึกษาสงเคราะห์ จากการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมในจังหวัดปราจีนบุรี การจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมในเขตพื้นที่มีน้อยมาก พระภิกษุและสามเณรจึงไม่มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนได้อย่างเต็มพิกัด ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน การกุศลของวัดเพื่อสงเคราะห์เด็กและเยาวชน หรือแม้แต่การจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์แก่เด็กและเยาวชน การจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดในจังหวัดปราจีนบุรี ยังขาดแคลนผู้สนับสนุนในด้านปัจจัยและบุคลากรในการดำเนินการสงเคราะห์

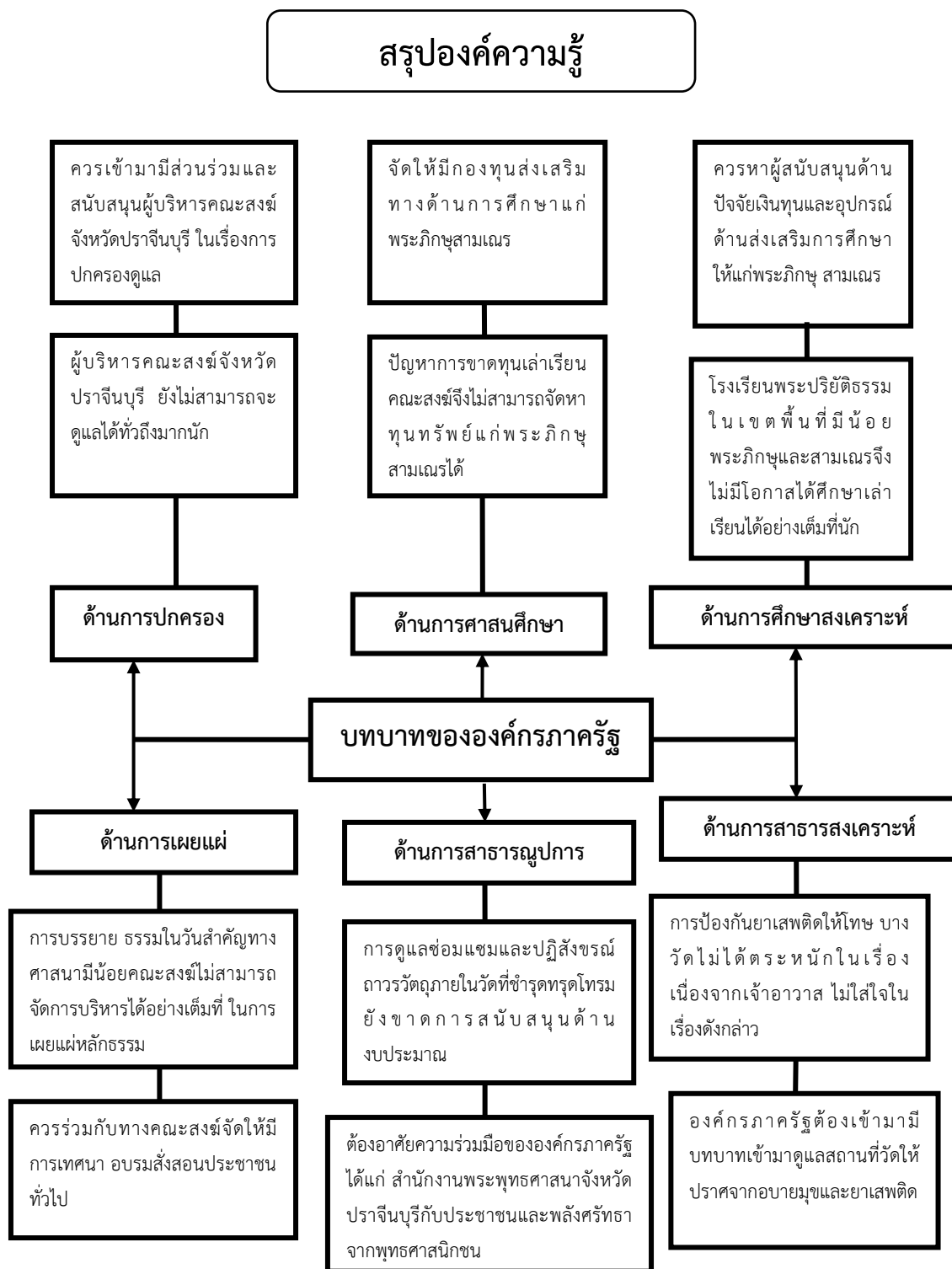
ด้านการเผยแผ่ จากการศึกษาพบว่า การจัดให้มีการเทศนา หรือแม้แต่การบรรยายธรรมในวันสำคัญทางศาสนามีน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ระยะเวลาที่ผ่านไปทางผู้บริหารกิจการคณะสงฆ์ไม่สามารถจัดการบริหารได้อย่างเต็มที่ ในการเผยแผ่หลักธรรม คือการจัดการเทศนา อบรมสั่งสอนประชาชนให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาพระพุทธศาสนาได้

ด้านการสาธารณูปการ จากการศึกษาพบว่าการพัฒนาวัด การก่อสร้างศาสนวัตถุ การดูแลซ่อมแซมและปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุภายในวัดที่ชำรุดทรุดโทรมยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ

ด้านการสาธารณสงเคราะห์ จากการศึกษาพบว่าในพื้นที่ในจังหวัดปราจีนบุรีก็จะมีภัยธรรมชาติน้ำท่วมแต่ไม่ถึงกับรุนแรงและก็ประสบปัญหาทุกปี ดังนั้นการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติอยู่ในระดับน้อย การช่วยเหลือ เกื้อกูลกิจการของผู้อื่น ซึ่งเป็นไปเพื่อการสาธารณประโยชน์จึงมีน้อย อาจเป็นเพราะคนชรา คน พิการ และผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยราชการบ้างแล้ว ประเด็นการป้องกันยาเสพติดให้โทษ บางวัดไม่ได้ตระหนักในเรื่อง เนื่องจากเจ้าอาวาส ไม่ใส่ใจในเรื่องดังกล่าว ทำให้เกิดความเสียหายต่อวงการคณะสงฆ์

จากผลการศึกษา สรุปได้ว่า บทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรีนั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะองค์กรภาครัฐยังประสบปัญหาในการบริหารงานหรือดำเนินงานในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาในด้านต่าง ๆ อยู่ ไม่ว่าจะเป็นด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ และ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นไม่ว่าจะเป็นปัญหาดำเนินงานทางด้านการปกครองยังไม่สามารถจะดูแลได้ทั่วถึงมาก

นัก และจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมในด้านการปกครองต่าง ๆ เช่น การร่วมประชุมของระดับพระสังฆาธิการ การประสานงานรับรู้ในการบริหารงานคณะสงฆ์ ด้านการศาสนศึกษาทุนการศึกษาไม่เพียงพอ องค์คณะสงฆ์จึงไม่สามารถจัดหาทุนทรัพย์แก่พระภิกษุสามเณรได้ด้านการศึกษา สงเคราะห์การจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมในเขตพื้นที่มีน้อยมาก พระภิกษุและสามเณรจึงไม่มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนได้อย่างเต็มที่นักด้านการเผยแผ่การจัดให้มีการเทศนา หรือแม้แต่การบรรยายธรรมในวันสำคัญทางศาสนามีน้อยด้านการสาธารณูปการการพัฒนาวัด การก่อสร้างศาสนวัตถุ การดูแลซ่อมแซมและปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุภายในวัดที่ชำรุดทรุดโทรมยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและ ด้านการสาธารณสงเคราะห์การพัฒนาวัด การก่อสร้างศาสนวัตถุ การดูแลซ่อมแซมและปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุภายในวัดที่ชำรุดทรุดโทรมยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรีดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สุขต่อพระสงฆ์ในพื้นที่โดยตรง องค์ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้พระสงฆ์ได้เข้ามามีส่วนร่วมและได้แสดงออกทางด้านความคิดเห็น ก็จะเป็นการดำเนินงานด้านการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพและสมบูรณ์ได้อย่างแท้จริง.

แผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ บทบาทขององค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรีนั้นจะประสบความสำเร็จได้อย่างแท้จริงนั้น องค์กรภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเปิดโอกาสอย่างเต็มที่ในการที่จะให้พระสงฆ์ได้เข้ามามีส่วนร่วมหรือแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ในด้านต่าง ๆ ได้อย่างจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ และ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ เมื่อพระสงฆ์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาแล้ว ก็จะทำให้การดำเนินงานนั้นสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของพระสงฆ์ได้เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น องค์กรภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นควรมีการส่งเสริมสนับสนุนและให้ความรู้ความเข้าใจกับพระสงฆ์ในทุกๆเรื่อง สุดท้ายก็จะทำให้องค์กรภาครัฐกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนามีการพัฒนา มีความเจริญรุ่งเรือง และส่งผลดีต่อพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริงสืบไป.

